

Krize a zánik římské říše

3. - 5. století

Krise principátu

- Nový systém hospodaření - **kolonát** (**colonus** = **rolník**, od 1. stol.): velcí latifundisté pronajímali část své půdy rolníkům - bezzemkům nebo otrokům, kteří jim platili nájemné → **vyšší produkce a efektivita**
Proč už nebylo možné tolik využívat otrocké práce?
- Na začátku 3. stol. stupňované útoky Germánů → nutnost větší armády → vyšší daně na rolníky (kolóny) → krize kolonátu v zemědělství - **(vysvětli proč?)**
- Krize v zemědělství se přenesla i do řemesel a obchodu (snižování obsahu drahých kovů v oběživu a nedostatek původních mincí - **proč?**). Na venkově začala převažovat naturální směna **(?)**
- Zvyšovaly se sociální rozdíly obyvatel (rozevírání sociálních nůžek). Římské občanství, které už bylo udělováno všem svobodným obyvatelům Říma, se stalo méně významné než majetek!

Krise principátu

- Velké náklady spojené s udržováním **úředníků** a **vojska** (kontrola a ochrana obrovské říše)
- **Rychlé střídání panovníků - vojenští císaři (velitelé vojska)** - dosazování a sesazování legiemi, které měly velikou moc. Většina z **28 panovníků v průběhu 50 let** byla zavražděna. Zpravidla strávili svou vládu pouze na válečných taženích.
- Vnitřní krize využívaly „barbarské“ kmeny k útokům na říši - oslabování Říma

Období dominátu

- Špatná hospodářská i politická situace přiměla císaře **Diocletiana** (r. 284 - 305) skoncovat s hrou na republiku a nechal se oslovovat **dominus** = pán (absolutní moc, vtělení boha, inspirace na východě)
- Podařilo se mu stabilizovat hospodářství - reformace daňového systému, administrativního členění říše, armády
- Za jeho vlády **pronásledování křesťanů** (bourání kostelů, ničení knih, popravy)
- **Diocletiánův palác v rodném Splitu (UNESCO)** =>

Období dominátu

Busta císaře Constantina

- Císař **Constantinus** (r. 306 - 337)
- Naopak **tolerance křesťanů** a dokonce **r. 313 byl vydán tzv. edikt milánský** - křesťanství zrovnoprávněno s římským náboženstvím. Mělo se stát ideologickým pojátkem říše (spousta národností).
- **R. 325 (maloasijská Nikaia)** - první církevní koncil, kde bylo vytvořeno základní církevní dogma. Kdo jej neuznával, byl považován za kacíře (hereze/heretik).
- Řecká osada Byzantion se stala novým hlavním městem - **KONSTANTINOPOL**
Pod jakým názvem budete toto město hledat dnes?

Rozdělení římské říše

- **Roku 375 - počátek stěhování národů**
(Vizigóti tlačení Huny na JZ, střet s římskou říší)
- Posledním panovníkem, který ovládal celou říši byl **Theodosius**, který vyhlásil **křesťanství** za **jediné státní náboženství!**
- Po jeho smrti byla r. **395** říše rozdělena na **Západořímskou** (sídlo v Raveně) a **Východořímskou** – (sídlo v Konstantinopoli)

Zánik říše Západořímské

- Na začátku 5. stol. **Vizigóti dobyli Řím** a poté odešli do J. Galie a Hispánie
- O několik desetiletí později **Hunové** (Attila) ohrožují Řím
- **455 - vpád Vandalů do Říma**
- **476 - poslední římský císař Romulus** (6letý chlapec) byl sesazen germánským náčelníkem Odoakerem a říše zaniká

Vandalové drancují roku 455 Řím

Situace po zániku Západořímské říše

- **„Itálie“** - říše Ostrogótů
- **Galie** - Frankové a Vizigóti (jih)
- **Hispanie** - Vizigóti
- **Severní Afrika** - Vandalové
- **Britské ostrovy** - Anglosasové, Skoti a Irové
- **„Východ“** - Byzantská říše (ve kterém roce a proč zanikla Byzantská říše?)